

finde de Forhold, angaaende Skolevesenet, der kunde overlades til Kommunalbestyrelsens Afgjørelse. Jeg tror ikke, det er umuligt, naar man ikke vil stille Fordringerne altfor vidtgaaende, men lade sig nøie med, hvad man fra et billigt Standpunkt og under Hensyn til det Bestaaende kan blive enig om. Ja, jeg er overbevist om, at den høitærede Minister slet ikke vil gjøre nogen Banskfeligbed i saa Henseende. Der var, som sagt, flere Forhold og mange Udtalelser, jeg kunde ønske at sige Noget om, men Tiden er saa lang fremrykket, at jeg skal lade mig nøie med de Hovedbetragtninger, jeg her har fremsat. Kun om et Punkt maa jeg sige et Par Ord, nemlig om det saa meget omtalte Skolemøde her i Kjøbenhavn. Det ærede Medlem (Berntsen) blev meget vred, fordi et andet Medlem udtalte sig om hans Omtale af dette Møde (Berntsen: Nei, ikke vred!) Nei, ikke vred, men det var dog en meget kraftig og energisk Tone, hvori han tilbageviste det. Det ærede Medlem har kritiseret de fraværende Delegerede i et Skolemøde, hvorfor da ikke ogsaa kritisiere hans Udtalelser om dette Møde, Noget, man kan kritisiere med fuld Berettigelse; thi jeg har ligesom det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) gaaet som taus Sagtager af Mødet uden at høre til den Forening, der havde indbudt til det. Nu var Tønen ganske vist Statskolens, men jeg tror dog virkelig ikke, man kan negte, at Lærere, der hver Dag færdes i Skolens Tjeneste og have ved Siden af sig eller maaste i Naboegnet en Frikskole, kunne have en vis Opfordring til nøie at overvære med sig selv, hvilken Ordning der i saa Henseende maatte være den hensigtsmæssigste, og at Udtalelser af Mænd, der til en vis Grad ere sagkyndige — ingenlunde de eneste Sagkyndige, men dog sagkyndige — have en vis Betydning; det, tror jeg ikke, kan negtes. Nu siger man, der blev udtalt den dybeste, den forfættede Mistillid til Forældrene. Ja, et enkelt Medlem talte i den Retning meget stærkere, end jeg anser for rigtigt og nødvendigt, men det er dog ikke det, der giver hele Mødet sin Karakter. Det er de Beslutninger, Resolutioner, der tages, som give et Møde dets Karakter, og disse Resolutioner udtale ikke en saa dyb Mistillid til Forældrene eller Kommunerne, saa jeg tror, at den Omtale, Skolemødet har faaet, er noget uretfærdig, og da navnlig den, der kom fra et æret Medlem foran (Kjær), der ikke „undsaa“ sig ved at udtale, at den egentlige Mening med, at Lærerne vare saa ivrige for det foreliggende Lovforslag, var Hensynet til Paragrafen om Lønningsforholdene. — Jeg vilde endnu gjerne have udtalt mig om Skoleinspektørerne, som jeg tror, man ser i et fuldstændig galt Lys, naar man tror, at de skulde blive en „Plage“ for Kommunerne og Forældrene. Efter min Mening vilde de netop blive mæglende mellem Staten og

Kommunerne, mellem Lærerne og Forældrene, kort sagt: blive en raadende, en hjælpende, en veiledende Institution; men, som sagt, jeg skal ikke opholde Thinget længere.

Saastrup: Ja, jeg skal ikke opholde Thinget længe, da Forhandlingerne jo have været temmelig indgaaende for alle Paragrafers Beskømmende. Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) sagde, at der var to Ting, det kom an paa: Statens Ret og Børnens Ret. Jeg vilde gjerne, at han skulde have sagt: Børnens Krv og Statens Pligt. Han talte om Hundene, der stadig gjæde i Rotteshullet. Den Signelse finder jeg ikke rigtig træffende. Ja, dersom Rotten var bleven bit og saa var kryben ned i Gullet og død der, saa kunde det passe, men det var der ikke Tale om, og Rotten gif altsaa levende ned i Gullet og vedblev at være levende. Jeg er enig med ærede Medlemmer, som vilde nøies med smaa Fremskridt. Ogsaa jeg vil gjerne, naar Fremskridtene ikke kunne blive store, hidrage Mit til, at vi kunne faae de smaa, thi det passer til vore nuværende Forhold. Det Første, som det for mig kommer an paa ved en Skolereform, er, at Hjemmet eller Forældrene komme til at faae en større og mere direkte Indflydelse paa Valget af Lærerne, thi nu have Forældrene kun en lille Indflydelse gjennem Sogneraadet, og derved bliver det. Det forekommer mig ikke, at dette Forslag gaar fremad i denne Retning, men for at man skal kunne kalde denne Reform et Fremskridt, maa der ske et Fremskridt paa dette allervigtigste Omraade. Det Andet, som jeg ogsaa synes der maa tages Hensyn til ved en ny Skolereform, dersom den skal være heldig, er Lærernes Stilling, thi den griber ind i det andet Forhold. Man siger nu om Lærerne, at de for at komme til et Embede skulde gaa „polst Liggergang“, at Kaldelsesmaaden er uheldig o. s. v., men denne vil jo ogsaa blive uheldig, dersom man opnaar at give Forældrene mere Indflydelse paa Valget af Skolelærere. Den polste Liggergang vil jo nemlig ikke ophøre, fordi dette bliver Tilfældet, og jeg tror, at den vilde vedblive at udøve en uheldig Indflydelse, selv om Valget blev lagt over til Forældrene, thi det pekuniære Spørgsmaal vil altid være tilstede. Denne Krriblen og Krablen efter et større Embede, som visser alle Hensyn til Side, maa jo forstyrre det gode Forhold, som muligen kunde være indtraadt imellem Læreren og Forældrene, thi Læreren vil jo altid trakte efter at komme til et større Embede. Jeg skal henstille til det ærede Thing og til det Udvalg, som jo vistnok vil blive nedsat i Anledning af denne Sag, at tage under Overveelse, om man ikke kunde naae til, at Lærerne bleve lønede ens, hvor de saa end fandtes, at saa at sige alle Embeder bleve lige store. Det